Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIX | Cena lista je $6.00 | Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., PONDELJEK, 27. JANUARJA (JAN. 27), 1947 | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 18

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Stalin predlagal revizijo pogodbe med Rusijo in Veliko Britanijo

Poslanica dostavljena britskemu zunanjemu ministru Bevinu. Feldmaršal Montgomery podal poročilo o razgovorih v Moskvi

London, 25. jan. — Ruski premier Stalin je v poslanici, katera je bila dostavljena britskemu zunanjemu ministru Ernestu Bevinu, predlagal revizijo pogodbe glede vzajemne vojaške pomoči, katero sta sklenili Sovjetska unija in Velika Britanija. Revizija naj bi bila cena za podaljšanje veljavnosti pogodbe od 20 na 50 let.

Prihod Bevina v Moskvo, kjer se bo pričela konferenca zunanjih ministrov štirih velesil 10. marca, bo omogočil razgovore med njim, Stalinom in zunanjim ministrom Molotovom. Osebni razgovori bodo morda rezultirali v podaljšanju veljavnosti pogodbe do leta 1992.

Na podlagi zagotovil, katere je dobil od Bevina, je Stalin izrazil zadovoljstvo, ker vladi Rusije in Velike Britanije zavzemata isto stališče glede veljavnosti sklenjene pogodbe. Stalin je le predlagal izločitev nekaterih pridržkov, ki zmanjšujejo značilnost pogodbe v povojni dobi.

Britski zunanji urad je pravkar objavil vsebino pisem, katera so bila izmenjana med Bevinom in Stalinom. Pisma so bila izmenjana po obisku feldmaršala Montgomeryja, šefa britskega generalnega štaba, Moskve. Montgomery je imel razgovore s Stalinom, Molotovom in drugimi voditelji sovjetske Rusije v Kremlinu 10. januarja. Feldmaršal se je mudil v Moskvi pet dni.

(Ameriška časniška agentura Associated Press je citirala rusko časniško agenturo Tass, da je Stalin zavrnil Montgomeryjev predlog glede izmenjave britskih in ruskih kadetov in vojaških častnikov. Dejal je, da bi se predlagana izmenjava lahko tolmačila kot pripravljanje za vojno.)

Motgomery je pojasnil Stalinu aranžmo z Ameriko glede izenačenja orožja. Feldmaršal je po povratku v Londonu izjavil na seji članov britskega kabineta, da aranžma ni zanimala Stalina. Dejal je le, da je London ustvaril vtis, da pogodba med Rusijo in Veliko Britanijo visi v zraku, ker Velika Britanija smatra čarter organizacije Združenih narodov za bolj važen dokument.

Stalinovo poslanico je sovjetsko poslaništvo v Londonu izročilo Bevinu. "Priznati moram, da je vaša izjava, da se Velika Britanija ni obvezala ničesar z izjemo čarterja Združenih narodov, povzročila zmedo," pravi poslanica. "Taka izjava brez pojasnila lahko služi sovražnikom prijateljstva med Rusijo in Veliko Britanijo. Neglede na rezervacije v pogodbi je očitno, da pogodba med Rusijo in Veliko Britanijo nalaga obligacije obema državama.

Glede podaljšanje veljavnosti pogodbe je potrebna izločitev rezervacij, kar je v interesu obeh držav. Vaša nedavna deklaracija pojasnuje zadevo in zdaj je očitno, da Velika Britanija zavzema isto stališče glede pogodbe kot Rusija. Vzroki nerazumevanja so odstranjeni."

Stalin ni omenil, kakšne spremembe želi v pogodbi. Britski krogi menijo, da je Stalin za revizijo četrtega člena pogodbe. S tem členom sta se Velika Britanija in Rusija obvezali, da bosta pomagali druga drugi v slučaju napada s strani Nemčije in njenih satelitev.

Velika letalska nesreča na Danskem

Ameriška pevka Grace Moore in 21 drugih ubitih

Copenhagen, Danska, 27. jan. —Ameriška operna pevka in filmska igralka Grace Moore, švedski princ Gustaf Adolf in 20 drugih oseb se je ubilo, ko je potniško letalo holandske kompanije treščilo na tla in se razbilo. Letalo se je dvignilo samo 150 čevljev v zrak s tukajšnjega letališča, nakar je treščilo na tla v plamenih. Nihče izmed potnikov se ni mogel rešiti.

Letalo je nameravalo odleteti v Stockholm, Švedska. Pevka Moore je pred nesrečo imela koncert v Copenhagenu, katerega se je udeležilo 4,000 oseb. Deležna je bila navdušenih ovacij. V Copenhagen je dospela iz Mouginsa, Francija, kjer je pustila bolnega moža.

Švedski princ se je vračal domov z lova v Holandiji. Pevka Moore je bila edina Američanka med potniki. Stara je bila 45 let.

Gangež Capone umrl v Floridi

Miami Beach, Fla., 27. jan.—Al Capone, čikaški gangež, ki je nagrmadil milijone dolarjev v času prohibicije, je umrl zadnjo soboto v svoji vili v tem mestu. Podlegel je pljučnici. Dva dni prej ga je zadel mrtvoud. Njegovo truplo bo pripeljano v Chicago in pokopano na pokopališču Mount Olivet. Capone je bil rojen v Neaplu, Italija, 17. januarja l. 1899. Njegov oče in mati sta prišla v Ameriko, ko je bil Capone star pet let. Njegov oče je odprl brivnico v Brooklynu, N. Y. Capone se je v mladih letih pridružil gangežem v New Yorku in pozneje prišel v Chicago. Obtožen je bil več umorov, toda na obravnavah je bil oproščen. Leta 1931 ga je federalna veleporota obtožila, ker ni plačal dohodninskega davka. Spoznan je bil za krivega in obsojen na deset let zapora ter plačitev $50,000.

Poročila o volitvah na Poljskem

Izboljšanje trgovskih in finančnih odnošajev

Varšava, Poljska, 25. jan. — Ameriški poslanik Arthur Bliss Lane je naznanil, da bo poslal državnemu departmentu poročila o parlamentarnih volitvah na Poljskem, ki so se vršile zadnjo nedeljo in pri katerih so zmagale stranke vladnega bloka. Poročila so sestavili uradniki poslaništva na bazi zbranih podatkov.

Lane trdi, da volitve niso bile svobodne. Državna policija je ustrahovala volilce. To dejstvo so ugotovili opazovalci poslaništva v poljskih mestih in industrijskih središčih.

Poslanik ni hotel razkriti, kakšne korake bo podvzela ameriška vlada po študiji poročil proti sedanji poljski vladi, ki je pod dominacijo komunistov. Lane trdi, da je bilo več članov poljske kmečke stranke, ki vodi opozicijo proti vladi, aretiranih pred volitvami. Vodja te stranke je Stanislav Mikolajczyk.

London, 25. jan. — Ameriški trgovski in finančni odnošaji s Poljsko se izboljšujejo, politični odnošaji s poljsko vlado pa se krhajo, pravi naznanilo. Kljub temu se vrše med Washingtonom in Varšavo diskuzije o ekonomski aranžmi, kakor tudi o kreditu v vsoti $25,000,000 Poljski, da bo lahko kupovala ameriški bombaž.

Naznanilo dostavlja, da bo poljski industrijski minister Hilarij Minc odpotoval prihodnji mesec v Washington v svrho razgovorov.

Odsek potrdil imenovanje Harrimana

Washington, D. C., 25. jan. — Senatni odsek za trgovinske zadeve je soglasno potrdil imenovanje W. A. Harrimana za trgovinskega tajnika. To pozicijo je imel Henry A. Wallace, ki je moral resignirati na zahtevo predsednika Trumana. Wallace je izzval jezo bivšega državnega tajnika Byrnesa, ker je kritiziral njegovo politiko trde pesti proti Rusiji. Dejal je, da taka politika lahko povzroči vojno med Ameriko in Rusijo.

ČLANI SENATNEGA ODSEKA ZA DELAVSKE ZADEVE POSVARJENI

Washington, D. C., 25. jan. — Dva senatorja sta posvarila člane senatnega odseka za delavske zadeve, naj bodo previdni in izognejo naj se prisilni tehniki v zakonodaji, katere cilj je omejitev unijskih aktivnosti.

Svarilo sta izrekla senator Ball, republikanec iz Minnesote, in senator Murray, demokrat iz Montane, ko se je začelo zaslišanje o trinajstih antidelavskih načrtih. Murray je dejal, da se državništvo ne sme mešati s histerijo, zaeno pa je svetoval članom odseka, naj temeljito študirajo problem.

"V naši navdušenosti za dosego maksimalne produkcije ne smemo prezreti nevarnosti," je rekel Murray. "Zmaga, izvojevana s prisilno tehniko, ne bo trajna. Pred očmi moramo vedno imeti dva glavna cilja — svobodo in demokracijo."

Murray je priporočal sprejetje resolucije, katero so sestavili on in osem drugih demokratskih senatorjev. Dejal je, da je resolucija v soglasju s priporočili predsednika Trumana. Resolucija določa ustanovitev posebnega odbora 20 članov, ki naj bi študirali odnošaje med delavci in delodajalci ter reševali spore.

Ball se je izrekel proti obvezni arbitraži, naglasil pa je potrebo odvzetja izrednih pravic in privilegijev delavskim unijam. Načelnik odseka za delavske zadeve je senator Taft, republikanec iz Ohia.

Truman za vzdržanje kontrole stanarine

Washington, D. C., 25. jan. — Predsednik Truman je na sestanku s časnikarji dejal, da je za vzdržanje kontrole stanarine. Skoro vse druge kontrole so bile odpravljene. Truman je naglasil, da odločitev, ali kontrola stanarine ostane v veljavi, zavisi od kongresa.

Uradniki avtne unije odbili ponudbo

Stavka proti kompaniji se nadaljuje

Detroit, Mich., 25. jan. — Vodilni uradniki unije združenih avtnih delavcev CIO so zavrnili ponudbo in pogoje Allis-Chalmers Mfg. Co. v West Allisu, Wis., glede končanje stavke, katera je bila oklicana pred devetimi meseci. To pomeni, da se bo stavka nadaljevala.

Odločitev je naznanil Walter P. Reuther, predsednik mednarodne unije. Pogajanja glede končanja stavke so se prej vršila v Milwaukeeju.

Reuther je po seji članov odbora za smernice dejal, "da predloženi pogoji ne zadostujejo. Kompanija je pripravljena zvišati plače le nekaterim delavcem, v drugih ozirih pa ni ponudila ničesar."

Stavkarji zahtevajo zvišanje plače za 25 centov na uro, kompanija pa je ponudila zvišanje 13 in pol centa na uro.

Unija, korporacija podaljšali pogodbo

V veljavi bo do 30. aprila

Pittsburgh, Pa., 25. jan. — Jeklarska unija CIO in korporacija United States Steel sta se sporazumeli glede podaljšanja veljavnosti sedanje pogodbe do 30. aprila. Namen sporazuma je pridobitev časa za sklenitev nove pogodbe, ki bo krila okrog 170,000 delavcev, uposlenih v tovarnah korporacije.

Naznanilo o podaljšanju veljavnosti pogodbe je sledilo odločitvi, da se diskuzije obnove v pondeljek. Voditelji unije so na včerajšnji seji z reprezentanti korporacije predložili program, ki vsebuje 15 točk. Veljavnost sedanje pogodbe med unijo in korporacijo je imela poteči 15. februarja.

Pred enim letom je jeklarska unija oklicala stavko, v kateri je bilo zavojevanih okrog 750,000 delavcev, ker so kompanije odbile zahtevo glede zvišanja plače za dva dolarja na dan. Stavka, ki je trajala en mesec, je bila končana z izravnavo. Unij je izvojevala zvišanje plače za 18 in pol centa na uro.

Predsednik jeklarske unije je Philip Murray. On je tudi predsednik Kongresa industrijskih organizacij. Murray je naznanil podaljšanje veljavnosti pogodbe med unijo in korporacijo in izjavil, da bodo pogodbe med unijo in drugimi kompanijami tudi podaljšane prihodnji teden. Murray je dejal, da jeklarska unija šteje sedaj 850,000 članov.

"Unija se je izrekla za podaljšanje veljavnosti pogodbe, ker se zaveda potrebe temeljitih diskuzij vseh točk," je rekel Murray. "Javnost mora biti obveščena o poteku diskuzij."

Benjamin F. Fairless, predsednik korporacije United States Steel, je tudi podal izjavo. "Predlog je bil stavljen in sprejet," je dejal. "Obe stranki sta zavzeli stališče, da morata prispevati k splošni blaginji. Sporazum je garancija jeklarske produkcije do 30. aprila. V dobi podaljšanja veljavnosti pogodbe bomo lahko razpravljali o vprašanjih in problemih obeh strank."

Oba, Murray in Fairless, sta izjavila, da je bil predlog glede podaljšanja veljavnosti pogodbe sprejet soglasno na konferenci med voditelji unije in reprezentanti jeklarske korporacije.

BIVŠI KONGRESNIK MAY OBTOŽEN ZAROTE

Uradniki dveh kompanij v Illinoisu tudi obtoženi

ZASLIŠANJE PRED SODIŠČEM

Washington, D. C., 25. jan. — Bivši kongresnik Andrew May, demokrat iz Kentuckyja, je bil po federalni poroti obtožen zarote z namenom osleparjenja vlade pri oddajanju vojnih kontraktov, da je dobil $16,000 kot podkupnino in da mu je bila obljubljena dodatna vsota $53,000.

Poleg kongresnika so obtoženi Henry M. Garsson, njegov brat Murray in Joseph F. Freeman, uradniki Erie Basin Products Co., Elgin, Ill., in Batavia Metal Products Co., Batavia, Ill. S posredovanjem kongresnika sta kompaniji dobili od vojnega departmenta kontrakt in naročila za vsoto $78,000,000.

Brata Garsson in Freeman bodo zaslišani pred federalnim distriktnim sodiščem. Škandal v zvezi z oddajanjem naročil je razkril senatni odsek, kateremu je bila poverjena preiskava, zadnje poletje. May je bil poražen kot ponovni kandidat za kongresnika pri novembrskih volitvah.

Federalni justični tajnik Clark je dejal, da bo federalni veleporoti predložena dodatna evidenca o škandalu. Evidenco zbira feeralni preiskovalni biro.

May je bil načelnik kongresnega odseka za vojaške zadeve, v čigar območje je spadalo oddajanje kontraktov. Obtožnica mu očita, da je zlorabljal svojo oblast in prejemal denar kot podkupnino od kompanij.

V škandal je zapleten tudi David M. Barkley, sin senatorja Barkleyja, voditelja demokratske manjšine v senatu. Bil je na plačilni listi Batavia Metal Products Co. kot uradnik in njegova letna plača je bila $10,000. Kot uradnik je resigniral, ko je senatni odsek razkril škandal.

May, ako bo spoznan za krivega na obravnavi, bo obsojen v zapor in plačitev denarne kazni. Maksimalna kazen je dve leti zapora in plačitev $10,000. Ista kazen bo naložena ostalim obtožencem, če bodo spoznani za krive.

MARSHALL IMA PROSTE ROKE V PREMEŠANJU DRŽAVNEGA DEPARTMENTA

Washington, D. C., 25. jan. — Državni tajnik George C. Marshall je imel dolg razgovor s predsednikom Trumanom o ameriški zunanji politiki v Beli hiši. Truman je potem izjavil pred časnikarji, da ima Marshall proste roke v zadevi premešanja svojega departmenta.

Marshall je imenoval prvo osebo na visoko pozicijo v departmentu. Za pomožnega tajnika je imenoval Johna E. Peurifoyja, ki je nasledil Donalda Russella. Slednji je resigniral zaeno z državnim tajnikom Byrnesom.

Ali bodo drugi pomožni državni tajniki obdržali pozicijo, ni znano. Med temi so Dean Acheson, William L. Clayton in Spruille Braden. V območje slednjega spadajo zadeve latinskih republik.

Braden je znan kot nasprotnik režima argentinskega predsednika Juana Perona. On je zagovornik politike trde pesti proti temu režimu. George Messersmith, ameriški poslanik v Buenos Airesu, kritizira tako politiko.

Truman je dejal, da je razpravljal z Marshallom o situaciji na Kitajskem, državah Južne Amerike, Nemčiji in Palestini, kakor tudo o prihodu Miguaela Alemana, predsednika mehiške republike, v Washington.

Odločitev, ali se bo Marshall udeležil konference zunanjih ministrov štirih velesil v Moskvi, še ni padla. Konferenca se bo pričela 10. marca. Na tej se bodo vršile diskuzije o mirovni pogodbi za Nemčijo in Avstrijo.

Tri osebe ubite v izgredih v Bombaju

Bombaj, Indija, 25. jan. — Tri osebe so bile ubite, 14 pa ranjenih v izgredih v tem mestu. Britske čete so streljale na izgrednike. Čez sto oseb je bilo aretiranih.

Domače vesti

Nov grob v Penni

Braddock, Pa.—Dne 21. jan. je umrl Anton Remus, star 63 let, doma iz Černeče vasi na Dolenjskem, v Ameriki 40 let. Zapušča ženo, dva sinova in štiri hčere. Bil je član društva 300 SNPJ.

Iz Minnesote

Buhl, Minn.—Dne 28. nov. je naglo umrl vsled srčne kapi Anton Ozanich, star 69 let, doma blizu Delnic, Hrvatsko, član društva 314 SNPJ. Zapustil je veliko družino.—Dne 15. jan. je umrla Frances Glavich, stara 57 let, doma iz Zagorice pri Ljubljani, članica društva 314 SNPJ. Zapušča moža, dve hčeri, dva sinova, štiri vnuke in dve sestri. Društvo je obema poklonilo vence in izreka obema družinoma in sorodnikom sožalje.

Duluth, Minn.—V bolnišnici St. Mary je dobro prestala operacijo May Ivanovich iz New Dulutha, članica KSKJ in SŽZ. —V isti bolnišnici se nahaja Mary Sustarsich iz Gilberta, članica ABZ in HBZ.

Išče očeta

Strabane, Pa. — Za Josepha Kovača, doma z Valcijih njiv, občina Mirna, Dolenjsko, bi rad izvedel njegov 27-letni sin, kateremu je mati umrla, ko mu je bilo dve leti. Njegov oče, Joe Kovač, je pred nekaj leti živel na George ave., Sheboygan, Wis. Kdor kaj ve o njem ali ako sam čita, naj piše na naslov: Dorothy Martincic, Box 196, Strabane, Pa.

Popravek

V naznanilu o smrti Alojza Mavriča iz Gillespieja, Ill., je bila tiskovna pomota. Glasiti bi se moralo, da je bil član društva 465 SNPJ, ne pa št. 564.

Nov grob v Michiganu

Grand Haven, Mich.—Tukaj je umrla Josephine Čeh, članica društva 550 SNPJ, rojena v marcu leta 1866 v Tistinu na Moravskem. Prejšnja leta je Čehova družina živela v Chicagu in pokojna je bila tudi med ustanoviteljicami društva Nade 102 SNPJ. (Kolikor je znano uredništvu Prosvete, zapušča tri hčere, med njimi Lojzko Harmond v Chicagu in Frances Kristan, ženo Etbina Kristana, v Grand Havenu, kakor tudi enega ali dva sinova.)

Iz Clevelanda

Cleveland. — Po dvotedenski bolezni je umrl v bolnišnici Joseph Tisovic, star 51 let, doma iz Žužemberka, Dolenjsko, v Ameriki 37 let in član SNPJ. Žena mu je umrla pred par meseci. Tukaj zapušča sestro, v Indianapolisu, Ind., pa več sorodnikov.

KAVSANJE ZARADI MIROVNE POGODBE ZA AVSTRIJO

Avstralija za ustanovitev centralne administracije v Nemčiji

JUGOSLAVIJA ZAHTEVA ODŠKODNINO

London, 25. jan. — Diskuzije o mirovni pogodbi za Avstrijo na seji pomočnikov zunanjih ministrov štirih velesil so povzročile nesoglasje med Ameriko in Rusijo. Sporekla sta se ameriški general Mark Clark in Fedor Gusjev, pomočnik ruskega zunanjega ministra Molotova.

Debata se je nanašala na prvi člen pogodbe, katero je sestavila Amerika, ki pravi, "da zavezniške in pridružene sile priznavajo Avstrijo kot suvereno in neodvisno državo." Gusjev je dejal, da člen ustvarja vtis, da ena izmed štirih velesil ni za neodvisnost Avstrije. Namen je omejitev odnošajev med Avstrijo in Rusijo v bodočnosti.

Polkovnik W. Hodgson, reprezentant Avstralije, je zahteval, da morajo male države dobiti besedo pri sestavljanju mirovne pogodbe za Avstrijo in Nemčijo. Izrekel je obdolžitev, da si velesile prisvajajo vso pravico pri sestavljanju pogodbe.

Gusjev je odločno zanikal obdolžitev. "Pravica do sestavljanja pogodbe ni bila ugrabljena," je dejal. "Kupljena je bila za visoko ceno prelite krvi."

Avstralski reprezentant je v svojem govoru poudarjal, da je prišel čas, ko mora nemško ljudstvo dobiti večjo oblast in kontrolo. Predlagal je ustanovitev centralne administracije v Nemčiji. Reprezentanti 18 zavezniških držav naj bi dobili priliko do izraza mnenj na sejah pomočnikov.

Prej je pred pomočniki nastopil reprezentant Poljske. On je zahteval uključitev klavzule v mirovno pogodbo za Avstrijo glede vrnitve poljskih investicij, industrijske in druge opreme, ki je spadala Poljski pred združitvijo Avstrije z Nemčijo. Avstrija naj bi plačala tudi odškodnino za prisilno delo poljskih državljanov.

Soprazum je bil dosežen glede uključitve provizije v mirovno pogodbo za Avstrijo, ki naj bi preprečila restavriranje habsburške dinastije.

Južnoafriška unija se je pridružila Avstraliji in podprla zahteve glede revizije dogovora, sklenjenega na konferenci velike trojice v Potsdamu, v svrho izboljšanja ekonomske situacije v Nemčiji. E. K. Scalan, reprezentant Južnoafriške unije, se je izrekel proti razkosanju Nemčije.

Avstralija je predlagala separatno konferenco glede Avstrije. Njen reprezentant je dejal, da se Avstriji ne sme naložiti pretežko reparacijsko breme. Avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber je dejal, da njegova dežela ne bo mogla plačevati reparacij.

Jugoslavija vztraja pri zahtevi, da mora dobiti od Avstrije vojno odškodnino $11,000,000,000, kakor tudi koroške kraje, v katerih bivajo Slovenci.

Britski pomolski delavci se uprli

Irlam, Anglija, 25. jan. — Pomolski delavci niso hoteli razkladati tovora s španskega parnika Maria Jose, ker je Španija fašistična država. Parnik je pripeljal železno rudo v luko. E. Maullaney, uradnik unije pomolskih delavcev, je dejal, da je parnik Marja Jose dospel v luko pod fašistično zastavo španskega diktatorja Franca.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co., $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cook County $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Krpanje razbite Evrope

Pobiješ se lahko, pozdraviš težko. Za prvo potrebuješ le moment in lahko se pokvariš in pohabiš za vse življenje. Nesreče si lahko kriv sam, na primer če voziš neprevidno z avtom in tudi drugače, lahko kdo drugi, lahko pa tudi nihče, oziroma "Bog"—"an act of God" ali po naše "božja volja" . . .

Tako je tudi s človeštvom, s človeško družbo, ki si z modernim orožjem lahko v relativno kratkem času zada težke rane, da jih tudi generacije ne prebole. V bodoče bo prizadevanje takih ran še stokrat, tisočkrat pospešeno. Medtem ko so v zadnji vojni skozi par let vozili po zraku "block busterje," desettonske bombe, predno so prilično zrušili večje mesto, bodo to delo v bodoče lahko opravili v par urah s treščenjem ene same moderne atomske bombe, napram kateri je bila hirošimska bomba komaj igrača. Zalegla bo za tisoče "block busterjev."

Toda kljub temu, da so v zadnji vojni pobijali ljudi in razbijali mesta in druge strateške objekte z danes že zastarelim orožjem, so vseeno napravili prilično dobro delo. In to posebno v Evropi, katero so v veliki meri spremenili v razvaline in strašno opustošenje. Prilično dobro je razbita tudi Japonska, njena večja industrijska mesta, na katera so padale zažigalne bombe kot toča iz ameriških velebombnikov. Kar se tiče grobov in človeških življenj, bodisi vojakov ali civilistov, ta v vojni ne štejejo in so brez cene. Umreš ali pogineš za domovino in mirna Bosna . . . Jaz tebe ali ti mene . . . Čim več jih pobiješ, čim več razdejanja napraviš, tem večji junak si . . . Taka je morala boga Marsa . . .

★

Zdaj je treba na razvalinah graditi nove domove, nove tovarne, nove mostove, nove kanclije, nove cerkve, nova poslopja in še marsikaj drugega. Vse to z bolnim srcem, bolnimi pljučami, trudnimi ali celo pohabljenimi rokami, s praznim ali v najboljšem primeru z napol sitim želodcem, ob življenju v razvalinskih katakombah (marsikje!), natrpanih in nezakurjenih sobah, zavit v cape, marsikje tudi brez vsakega upa. Do danes ni v vsej zgodovini velik del človeštva še nikdar tako globoko padel. Srečni so tam, kjer imajo kaj upa, kjer si na razvalinah postavljajo nove domove, kjer imajo vero v novo civilizacijo, v novo življenje, v boljše dni. Srečni so tudi narodi, ki niso občutili vojnih grozot na lastni zemlji, na lastnem telesu.

Še težja kot gradnja novih domov, novih vasi in novih mest iz kamna in opeke, iz apna in peska pa je politična gradnja miru in novih držav. Temu smo priča ves čas po vojni. Z velikimi težavami so po dolgih mesecih skrpucali mirovne pogodbe s petimi osišnimi sateliti. Težave so v tem, ker se interesi posameznih držav, posebno pa velikih zmagovalcev toliko križajo. Ob teh interesih se razbije vsak idealizem, vsako etično načelo, kaj je prav in kaj krivično. In tako tudi s temi "mirovnimi" pogodbami ni nihče zadovoljen, ne "zmagovalci," še manj pa premaganci. Sploh pa je resnica, da bi niti največji modrijan ne mogel sestaviti take mirovne pogodbe, s katero bi bila zadovoljna oba: zmagovalec in premaganec. Zato vsaka mirovna pogodba tudi vsebuje klice za nove konflikte, nove vojne.

V zvezi s tem naj mimogrede rečemo, da bi velika četvorica storila pametno, ako bi upoštevala italijansko zahtevo, naj v njeno mirovno pogodbo vključi klavzulo, ki bi v okviru Z. N. dovoljevala obema ali tudi več prizadetim državam, da kdaj v bodoče same popravijo to pogodbo. Tukaj gre predvsem za popravitev meje med Italijo in Jugoslavijo, s katero ni nobena zadovoljna. Sploh bi bilo potrebno, da bi tako klavzulo vključevala vsaka mirovna pogodba. S tem bi bila vrata odprta za mirno poravnavo spornih zadev med narodi.

★

V Londonu se je zdaj začelo drugo poglavje krpanja Evrope—preliminarno sestavljanje mirovne pogodbe za Avstrijo in Nemčijo. S tem delom so se začeli baviti namestniki zunanjih ministrov Amerike, Anglije, Francije in Rusije. Njih naloga je, da pripravijo material za novo mirovno konferenco, ki se prične 10. marca v Moskvi, ako bo šlo vse po sreči. Zdaj so na dnevnem redu manjše zavezniške države, ki pri tej komisiji vladajo svoja priporočila in zahteve k sestavi mirovne pogodbe z Nemčijo in Avstrijo. Skoraj vsa priporočila so zelo drakonična, iz vseh se razlega znana pesem: Gorje premagancu!

Vse to je seveda razumljivo, kajti trpljenje in uničenje in razdejanje, ki ga je zasejala nacijska Nemčija po vsej Evropi, je neizmerno in kriči do neba. In kar je važno, je tudi strah pred vstajenjem nove maščevalne, lahko nove hitlerske Nemčije, ki bi hotela zopet iskati svoj "življenjski prostor" z orožjem v rokah. Zato jo skuša skoraj slednja evropska država, posebno pa obmejne, čim bolj skrčiti, napraviti gospodarsko in politično čim bolj impotentno.

Isti strah pred novo maščevalno Nemčijo je zadnjič gnal v London tudi Leona Bluma, ki se je z Attleejem dogovoril za sklenitev nove vojaške in gospodarske zveze med Anglijo in Francijo. Isti strah tudi tira Francijo, ki je bila od leta 1872 že trikrat pogažena in razdejana po svoji agresivni sosedi, da je zdaj prišla na dan z načrtom, ki bi Nemčiji onemogočal vsako centralno vlado, jo gospodarsko in politično trajno paralizira. Poleg tega zahteva tudi odrezanje vse industrijsko bogate Posarske pokrajine.

V zvezi s projektirano vojaško in gospodarsko zvezo med Francijo in Anglijo je pri Blumu in Attleeju gotovo igral večjo vlogo tudi strah pred—Ameriko: strah pred novim ameriškim gospodarskim polomom, ki bi lahko tragično odjeknil tudi po obeh, sploh po marsikateri državi. Od novega ameriškega kraha bi bila lahko imuna le Sovjetska unija s svojo avtarhično ekonomijo in morda tudi kakšna njena satelitska in gospodarsko slabo razvita država.
(Pride še.)

Glasovi iz naših naselbin

APEL

Detroit, Mich.—Čitatelji Prosvete so lahko čitali 6. januarja apel iz Dražgoš na Gorenjskem, v katerem dražgoški rojaki prosijo za pomoč.

Po mojem mnenju so potrebni pomoči, zato bi bilo potrebno, da bi se kdo zglasil in pričel pobirati prispevke, katere bi potem skupno poslali tja. V Detroitu se je nekaj rojakov, katerim so Dražgoše več ali manj znane, sporazumelo, da bodo zbrali čim več ko mogoče in odposlali pomoč na pristojno mesto.

Podružnica št. 1 SANSa mi je dala polno moč, naj grem z delom naprej. Tu bova zbirala prispevke za ta namen spodaj podpisani in mrs. A. Sonc, katera ima sestro v Dražgošah. Torej, kdor bi želel kaj darovati v Detroitu ali okolici, lahko denar izroči mrs. Sonc ali pa meni. Garantiram vam, da bomo pošteno odposlali na predsednika zadruge v Dražgoše, to je na naslov, ki je bil naveden v tistem apelu.

Boj v Dražgošah je bil opisan v tukajšnjih časopisih meseca marca 1945, še poprej pa je pisal o Dražgošah tudi naš pisatelj Louis Adamič. On je obiskal to vas s svojo ženo, ko se je nahajal na obisku v Jugoslaviji. Vas so Nemci popolnoma uničili.

Dražgoše so v hribih na lepi sončni legi pod Jalovco. Vsi tisti Dražgošani, ki sem jih jaz poznal, so bili naprednega mišljenja. Imeli so telovadno organizacijo (Sokole), pevsko društvo itd. Prebivalci so se pečali s kmetijstvom in delali v gozdovih, katere so imeli na Jelovci. Poleti so sekali smreke, nekateri pa tudi kuhali oglje. Pozimi, ko je zapadel sneg, so pa les spravljali in vozili iz gozdov na žage, oglje pa do železnice. Bili so povečini pošteni in pridni delavci ter prilično dobro služili, seveda, morali so trdo delati.

V vojnem času pa so se organizirali v partizane, njih glavni stan pa je bil na Jelovci. Na Jelovci zapade globok sneg in menda radi snega in hrane so prišli v januarju 1942 Dražgošani domov, kakor hitro pa so o tem zvedeli Nemci, so jih takoj napadli. Možje in fantje se niso podali, temveč odbijali napade. Bitka je trajala tri dni in padlo je menda 1,200 Nemcev. Sovražnik je bil v veliki premoči, poleg tega pa je bombardiral vas, jo porušil in zažgal. Vse moške, ki so jih ujeli, menda okrog 40, so takoj postrelili, ženske in otroke pa odgnali. Kam, jaz ne vem, toda najbrže v počasno smrt, kar jih niso že prej pobili. Meni je pisal brat, da so tudi zidovje in kleti popolnoma porušili. Za one, ki so ostali živi, sedaj skrbi vlada, ki jim je tudi postavila nekakšne provizorične barake.

Torej ni nobenega dvoma, da se danes nahajajo Dražgošani v veliki potrebi. Pomagajmo jim po svojih skromnih močeh! Moj naslov je: 8971 Sherwood, Detroit 11, Mich.

Rudolph Potochnik.

O BEGUNCIH

Cleveland, O.—V teku enega tedna sem prejel tri pisma od Prosvetinih naročnic. Dve me vzpodbujata, naj nadaljujem s pisanjem, tretja pa misli, da bi bilo bolje, če bi bil tiho.

Danes bom spregovoril nekaj besed o beguncih na Koroškem, Avstriji in Nemčiji, kateri se nočejo vrniti domov. Mi smo o razmerah v Evropi veliko čitali in se lahko veliko naučili. Nekdaj smo živeli v stari domovini in poznali naš narod, zato vem, da tam niso sami angelci, čeprav je veliko cerkva in duhovnikov.

Pred seboj imam knjigo "Slike iz vsakdanjega življenja", ki jo je spisala Katka Župančičeva. Med drugim sem čital tudi povest o Krajiču in Kramarju, ki sta se tožarila.

Kaj pa se je godilo med vojno v stari domovini? Nevedneži so bili zmešani in niso se mogli znajti. "Beli" so jih silili sem, "črni" sem in "rdeči" sem. Kdor je znal, je dobil ljudi na svojo stran, nihče pa ni vedel kdo bo zmagal, zato je bilo vse zgrajeno le na obljubah. Tisti, ki so korakali v napačno smer, so morali bežati, sedaj pa zmagovalci ne vedo, kaj bi z njimi. Čital sem, da jih Jugoslavija kliče domov—da jih potrebuje, če niso zločinci. Po mojem mnenju ni tako veliko zločincev med njimi, tisti pa, ki so, se znajo precej spretno umikati svojim sovražnikom.

Mnogi begunci bi se radi vrnili, to so tisti, ki so jih domobranci ujeli, nakar so jim zagrozili s smrtjo, če ne pristopijo v domobranske vrste. Ko so zvedeli begunci, da se lahko vrnejo, so se mnogi vrnili. Tisti, ki so imeli s tem opravka, pravijo, da so se odpeljali s tremi transporti. Potem so domačini vprašali, kaj je z njimi? Odgovora ni. Ker so o tem zvedeli ostali v taboriščih, se sedaj boje vrniti domov.

Naši napredni listi v Ameriki so pisali, da je jugoslovanska vlada obljubila beguncem, da se jim ne bo nič zgodilo, če niso storili kakšnega zločina. To sem čital tudi jaz. Vedite, da sem nekemu takemu ubežniku svetoval, naj se vrne s Koroške domov k svoji družini. On je namreč nekje dobil moj naslov in mi pisal. Naj tu pripomnim, da nimam sorodnikov-beguncev, kajti moji sorodniki so bili v taborišču na Saksonskem tri leta in pol, po osvoboditvi pa so se vrnili domov.

Omenjeni begunec mi je na moj nasvet, naj se vrne domov, odgovoril, da se je nekdo vrnil v domovino, toda komaj je došel tja, je izginil in ni sledu za njim. Med drugim mi je tudi pisal: "Vedi, da tudi jaz obsojam tako politiko, ki nas je radi nekaterih oseb sem privedla, tako da moramo radi njih sedaj mi trpeti."

Neka žena mi je pokazala pismo in prosila, naj ji ga prečitam, ker sama ne zna dovolj slovensko. Ona je namreč prišla mlada v Ameriko. V pismu je opisano, kaj se je zgodilo z njeno sestro in možem in kako so ju preganjali brez pravega vzroka. Sedaj živita daleč od doma in nimata ne obleke ne čevljev.

Prepričan sem, če bi se s temi begunci pravilno postopalo, se jih bi vrnilo na tisoče, pa naj bi se stari kraljevski generali še tako trudili, da bi jim preprečili povratek v domovino.

Frank Barbič.

DUHOVNIK SE VTIKA V POLITIKO

Iron Mountain, Mich.—Danes sem čital izjavo Zlatka Balokoviča, ki jo je podal o razmerah v Jugoslaviji, iz katere se je pred kratkim povrnil. Balokovič ne more prehvaliti nove Jugoslavije in njenega splošnega napredka.

V tukajšnjem listu pa sem čital članek reverenda Viktorja Rogula, v katerem vehementno udarja po slovanskih državah in toči solze za zagrebškim nadškofom Stepincem. Viktor je kaplan v Calumetu, torej nosi črno suknjo, zaeno pa ima tudi črno srce do svojega naroda. Sodeč po njegovih govorih, on ni nikak božji namestnik, ampak navadni vojni hujskač, ki ščuje druge narode proti našemu narodu v stari domovini. Da, take so njegove pridige, tako on razume katoliško vero.

Ko sem se bil jaz učil katekizma, so nas učili deset božjih zapovedi, ki zapovedujejo, da človek ne sme ubijati ne krasti, ampak naj ljubi svojega bližnjega kot samega sebe.

Viktor Rogul ne pozna desetih božjih zapovedi, on ne dela za vero, temveč jo zatira. Kdor je čital njegov govor, ve, da on vodi v prvi vrsti propagando proti komunizmu. Misli, da zatira komunizem, a se moti. Če bi se on držal cerkve in učil vernike krščanske ljubezni, namesto da se vtiče v politiko, ne bi vera tako pešala.

Tukaj je precej hrvaških družin in nekaj slovenskih, toda kaplana Rogula ni šel nihče poslušat, ker smo že vnaprej vedeli, kaj bo govoril. Calumet je 140 milj od tu in leži ob jezeru Superioru. Želim, da bi Calumetčani dali temu kaplanu več vode, da bi se streznil in poučeval vero, politiko pa naj pusti drugim!

Naj še omenim, da je neki mladenič zbiral cente in jih na božični večer v cerkvi imenovanega duhovnika spustil v pušco, pri drugi maši pa je duhovnik proti temu protestiral, da se kaj takega ne sme več zgoditi, ker ga je vzelo predolgo, da je prešteł cente. Naš duhovnik pa je naznanil, da je pri polnočnici dobil samo $60 in da ni to dovolj. Torej $60 ni dovolj za eno uro dela! Dejal je, da je sedaj vse še enkrat dražje. To je resnica, toda ali nimajo tudi še enkrat višje plače? Bog je dejal, da je treba odpustiti onim, ki ne vedo, kaj delajo.

John Urbich.

O KRSTIJI

Broughton, Pa.—Že precej časa se nisem oglasila v Prosveti, kajti tudi jaz sem med tistimi, ki rajši čitajo kot pišejo. Rada čitam pisma iz stare domovine. Tudi jaz sem prejela enega, a ga ne bom opisovala, ker je podoben drugim.

Danes bom rekla eno za smeh, kajti smeh je dober za zdravje, kot pravi stari pregovor. Na Tolmiskem se je nekemu kmetu rodil že deveti otrok. Ker je bila tedaj navada, da so takoj dali otroka krstiti, je kmet hitro obvestil botro in botra, naj otroka takoj odneseta k župniku, kar sta storila. Ker pa je bilo že pozno zvečer, je župnik bil že v postelji. Botra to ni motilo in močno je potrkal na vrata. Župnik je prestrašen skočil pokonci, odprl okno in vprašal, kaj hočeta.

"Botra sva," sta mu odgovorila, "s seboj sva prinesla slabega otroka, da ga takoj krstite."

Župnik jima je odgovoril, da nocoj ne pojde v cerkev, zato naj prineseta otroka drugo jutro. Botra pa se nista pokorila in sta pritiskala na župnika, naj otroka krsti kar skozi okno, saj bo otrok ostal doma. Župnik se jima je vdal in krstil otroka skozi okno.

Ko sta botra dospela domov, je kmet dejal, da je otrok slab, zato je dobil tudi slaba botra. Žena ga je hitro posvarila, naj ne govori tako na glas, da ga ne bi slišala boter in botra, kajti če bi bila kaj vredna, bi gotovo zamerila. Tako se je končala krstija.

V Prosveti se ni že dolgo oglasila Josephine Slapnik. Mogoče pa je zaposlena in pazi na tiste fante, da ne bi kateri zašel v zelnik . . . Tukaj smo "fejst" vdove, kar za devet, in če bi Josephine poslala kakšnega moškega v Broughton, se ne bi več povrnil. Nas je kar cel ducat in smo vse lepe. Želim srečno novo leto vsem čitateljem Prosvete.

Ana Grobin, Štajerka.

S POTA

Leta hitijo in naši rojaki umirajo. To premišljujem že 54 let ZDA in poprej v Sloveniji . . .

Majhni smo bili in skoraj bi bili kmalu utonili v svetovni in verski politiki. Po prvi svetovni vojni je kruta laška sodrga na slovenski zemlji, zlasti v Trstu, pobijala Slovence in jih preganjala v druge kraje, v Trst pa je naselila Lahe in potem pričela vpiti o laški večini. Ali zgodilo se je drugače, kot pravi Črnogorec: "Nas je toliko hiljada, ali skupa sa Rusijů smo milijonarski narod . . ."

Trst je danes svoboden in naj se Lahi še tako repenčijo. V Trstu je grob mojega strica Matije. On je bil brat mojega očeta in spominjam se ga prav malo. Moje oče je bil težko bolan na postelji in mati je morala prodati zadnjo kravo iz hleva, da je imela denar za zdravnika in druge potrebe. Mati je zelo jokala, ko je držala kravo na verigi.

Stric Matija, ki je bil trgovec z oljem v Trstu, je čez čas prignal drugo kravo. Otroci smo odrasli, oče pa je ozdravil in pričelo se je boljše življenje. Leta 1891 sem bil prvič v Trstu, kajti takrat sem bil vpoklican k vojakom. V rokah sem držal svojo prtljago in gledal kako bi prišel tja, kamor sem bil poklican. Nenadoma me je nekdo nagovoril v slovenščini: "Vi ste vpoklicani kot vojak k 97. polku," nakar mi je pokazal, kam naj grem.

Leta 1893 pa sem zapustil svoj rojstni kraj in svojo mater, oče pa je umrl, ko mi je bilo 18 let. Odpotoval sem v Združene države in pričel pisati "S pota" v A. S. in Glas Naroda, pozneje pa tudi v druge važne liste. Spominjam se prvih let, ko sem napravil daljše potovanje po Združenih državah. Bil sem obveščen, naj se oglasim radi kupčije v "Indijanskem teritoriju", kar se danes imenuje Oklahoma. Tam sem bil meseca januarja in jedel prvo spomladansko solato pri nekemu staremu naseljencu. Kasneje sva se srečala na kmetiji v Oregonu, kjer mož sedaj počiva v tují zemlji. Tam ima sedaj njegov sin veliko kmetijo.

Prva leta mojega potovanja sem jedel okusno in svežo salato do meseca julija, namreč po zimi sem potoval po južnih krajih, meseca julija pa sem dospel do Leadvilla, Colo., nato pa odpotoval proti Californiji in zopet jel okusno mlado salato.

Veliko zim sem prebil v Californiji. Spominjam se tudi na tisti čas, ko je potres porušil San Francisco. Mesto sem namreč zapustil samo dva dni pred potresom, potem pa ga obiskal od leta do leta. Pri tem mestu sem se ponudil v tem dopisu zato, ker sem zvedel, da je umrl na "kranjskem hribčku" stari naseljenec Martin Judnič.

Iz El Verana sem prejel sledeče poročilo od Joeva Udovca: "Cenjeni prijatelj!—Pred nekaj meseci je umrla v St. Heleni mrs. Jakše, sinoči, 5. januarja, pa Martin Jakše. V postelji je bil približno leto dni, končno pa ga je smrt rešila trpljenja. Naša mati pa je še vedno zdrava in pri moči, dasiravno ji je že 90 let."

Potem pa sem prejel sledeče pismo od Štefana Jakšeta iz St. Helene, Cal., datirano 5. januarja 1947: "Dragi Matija!—Voščim Ti srečno novo leto in da bi dočakal 100 let. Jaz sem vse hčere domov poklical, ker mi je umrla žena lansko leto. Mi vsi Ti, jaz in Tvoji prijatelji bomo drug za drugim prišli na vrsto . . ."

Da, čeprav je slovenski narod majhen, je razkropljen po vsem svetu. Sedaj pa k stvari. "Kranjskega hribčka" omenjeni potres ni poškodoval. Ta del San Francisca se je prvotno imenoval "Russian Hill", kjer so bili naseljeni tam najprvo Rusi. Kakih 60 milj od San Francisca so še vedno ostanki pravoslavnih cerkva in grobov.

Na "kranjskem hribčku" smo se shajali pri Martinu Judniču, ki je imel gostilno in "boarding house". On je bil pristen Doljenec. Blag mu spomin, družini pa globoko sožalje!

Štefan Jakše je prav tako poznan. On biva v St. Heleni. Svoj čas se je bavil z vinarstvom in pošiljal vino iz najboljšega grozdja na vse strani. Poprej je živel v Towerju, Minn., od kjer se je preselil v Californijo. Njegova soproga je bila blaga in vljudna duša, odkar pa se je v avtomobilski nesreči smrtno ponesrečil njen sin, je bila otožna in bolehna, končno pa se poslovila s tega sveta.

Jaz nameravam še potovati kakih 16 let; sicer pa ne potujem daleč. Najdaljše potovanje sem napravil l. 1946, ko me je pozvala neka oseba, da bi ji dal pojasnila glede neke organizacije, s katero je bila v nesoglasju. Toda uvidel sem, da v sedanjih časih, ko so vlaki natrpani s potniki, ni lahko potovati v daljne kraje, zato nameravam opustiti potovanje na zapad. Vendar pa bom to jesen obiskal Californijo in obiskal grobove mojih dobrih prijateljev.

Nikjer se nisem bolje počutil kot na "kranjskem hribčku" in v St. Heleni pri Jakšetovih. Posebno se spominjam kleti, v kateri so bili velikanski sodi vina. Večkrat sem opazoval delavce, ki so pri Štefanu Jakšetu trgali grozdje. Tudi jaz sem se jim pridružil za kratek čas, na večer pa mi je hotel Štefan plačati, toda plačilo sem odklonil. Na vsak način mi je hotel plačati, nato pa mi je dejal, da mi da vina kolikor hočem, le za davek naj plačam. In tako sem imel dobro in več let staro vino. Bili so rajski časi, ki jih danes ni več. Danes grem v gostilno in naročim čašico vina, za katero plačam več kot sem v St. Heleni za galon.

Pri družini Jakše sem stanoval podnevi, ponoči pa v hotelu v lepem gorskem kraju, kjer je več vročih vrelcev. V teh krajih imajo svoje vile in posestva bogati Evropci, zlasti upokojeni generali.

Rojaku Jakšetu iz St. Helene želim, da bi dočakal 100 let, kakor on želi meni. Trpim za boleznijo, ki sem si jo nalezel v rudnikih. Sicer pa imam dobro postrežbo v bolnišnici St. Mary v Duluthu in v miru živim v svojem 79. letu.

Matija Pogorelc.

Tudi newyorški učitelji in učiteljice pritiskajo governerja Daweyja in vlado za zvišanje plač. Na sliki je videti uradnike učiteljskega gilda (ADF), ki izročajo cel šop telegramov solu telegrafske družbe, ki so namenjeni governerju Deweyju, od katerega zahtevajo akcije v njih boju za zvišanje plač.

Listnica uredništva

Springfield, Ill., J. U.—Naslov, za katerega vprašujete, je: Yugoslav Consulate, 840 N. Michigan ave., Chicago, Ill.

Zvestoba

— Ali me boš ljubil tudi takrat, ko bom osivela?

— Čisto naravno, draga moja! Ljubil sem te, ko si imela črne lase, rdeče, rjave in zakaj te ne bi več, ko boš sivolasa.

Razgledi po stari domovini

Od našega dopisnika iz Ljubljane

LJUDSKO GOSPODARSTVO

Prehajamo iz obnove v izgradnjo

V letu 1946 smo zabeležili lepe uspehe v obnovi, čeprav še nismo zacelili ran, ki nam jih je zadal fašistični okupator v polnem obsegu. Naše železnice so bile grozotno uničene. Ponekod sploh ni bilo videti, kje je tekla železnica. Preko naših največjih rek ni bilo ob osvoboditvi nobenega mostu. Popolnoma je bilo **uničenih 36 kilometrov mostov**, dočim je znašala celotna dolžina uničenih in poškodovanih mostov ter propustov **nad 1000 kilometrov!**

Tako smo v 12 mesecih zgradili več železniških mostov kakor stara Jugoslavija v 10 letih.

V Sloveniji so bili na novo zgrajeni železobetonski most v Medvodah, nadvoz čez železnico v Kranju, most če Savo v Kranju, čez Muro pri Petanjcih, trije mostovi čez Savinjo pri Zabukovcih, Nazarjih ter Letušu, most čez Boljsko pri Kaplji in železni most čez Kolpo pri Metliki.

Tudi v ostalih republikah so zgradili ogromno mostov. In iz obnove prihajamo v izgradnjo s pospešenimi koraki. Mladina je zgradila znamenito "mladinsko progo" Brčko-Banoviči v dolžini 90 km, dela se že na gradnji proge Banoviči-Sarajevo v dolžini 240 km, v delu je velika avtostrada Ljubljana - Zagreb - Beograd, ki se bo v letu 1947 razvila v največje podjetje v državi, saj bo sodelovalo **na graditvi preko 200.000 delavcev.**

Za modernizacijo avtostrade Ježica - Ljubljana - Vrhnika smo izdali leta 1946 **preko 100 milijonov dinarjev.**

Gradimo dve mogočni hidrocentrali na Mariborskem otoku ter v Mostah pri Žirovnici. V industrijo v Sloveniji je šlo skoro 600 milijonov dinarjev in sicer za zgraditev velike tovarne strojev "Litostroj" v **Ljubljani**, tovarno usnja na **Vrhniki**, dve predilnici v **Kranju**, tekstilno tovarno v **Novem mestu**, tovarno aluminija v **Strnišču pri Ptuju**, tovarno avtomobilov v **Mariboru** itd. ter v razširitve obstoječih industrijskih naprav in tovarn.

V kmetijstvu smo pričeli z obsežno melioracijo zlasti na Krasu, kjer pridobimo nad 25,000 hektarjev plodne zemlje. Kmetje, ki so dobili po agrarni reformi zemljo, so ob znatni pomoči **strojno-traktorskih postaj ter ustanov za pospeševanje modernega kmetijstva** obdelali vsa svoja polja.

Navzlic vsem tem ogromnim izdatkom za obnovo porušenih mest in vasi ter za elektrifikacijo in industrijalizacijo pa se nam ni bilo treba **zateči k inflaciji**, kakor so to storile mnoge druge države. Z zmanjšanjem proizvodnih stroškov smo dosegli znižanje cen in s tem prinesli ustrezno povečanje realnih plač in mezd. To pa je bila podlaga za **stabilnost naše valute**, ki je za švicarsko valuto najtrdnejša valuta v Evropi.

Iz obnove prehajamo v izgradnjo—v **prvo leto naše petletke.** Ta prehod nam je odprl lepo perspektivo naglega razvoja v gospodarstvu in s tem izboljšanje življenjskega standarda delovnega človeka.

•

Lep razvoj našega turizma

V sezoni 1946 je obiskalo po podatkih naših turističnih uradov nad 450,000 turistov naša kopališča in letovališča. Samo Slovenijo je obiskalo okrog 130,000 gostov. Zaradi prehrane ter velikega opustoševanja v hotelih ter zdraviliških napravah seveda nismo še dosegli stanja, kakršno je bilo v letu 1938. Dosegli pa smo 45% obiskovalcev, medtem ko so dohodki iz tujskega prometa dosegli 40% od dohodkov iz leta 1938.

Tudi iz inozemstva so prihajali gosti. Letos jih je bilo nekaj nad 6500, največ iz Češkoslovaške.

Med gosti je bilo nad 30% delavcev in nameščencev.

Zdravilišča in letovališča v Sloveniji bodo mogla v letu 1947 sprejeti že dvajset odstotkov več gostov.

•

Našo Kočevsko kolonizirano

Leta 1941 so zapustili kočevski Nemci, ki so stali pod vplivom hitlerjevske propagande, našo kočevsko deželo. Okupacija in divjanje fašističnih tolp so docela opustošili kočevske vasi.

Po osvoboditvi so dobili kraji živahnejše in prijetnejše lice. Prihajali so kolonisti s svojimi družinami. Vsak je dobil poleg hiše in vrta še 1 hektar zemlje, druga zemlja s pašniki in gozdovi pa je postala skupna last. Vsak kolonist ima že po eno kravo, nekateri celo več in tudi konje.

V Šalki vasi je že 46, v Želnjah 38, v Stari cerkvi 28 kolonistov; prihajajo pa še nadalje v Livold, Dolgo vas, Klinjo vas, Mahovnik, Breg, Mlako, Slovensko vas, Koblerje itd. Kolonisti so predvsem partizanski borci ter žrtve okupatorja. Prišli so iz Cabranske doline, Bele Krajine, Suhe Krajine, Loškega potoka ter iz Primorske. Vseh kolonistov je sedaj 427 s svojimi družinami.

Naša Kočevska je bolj prikladna za živinorejo. Nekaj predelov je sposobnih za sadjarstvo. Ustanovljena je bila domača drevesnica, ki vzgaja take vrste drevja, ki uspeva tudi v ostrejšem podnebju. Državna posestva na Kočevskem posvečajo skrb selekcijski postaji za vzrejo sivorjavega goveda, selekcijski postaji za ovčjerejo in postaji za vzrejo čebelnih matic ter višinski drevesnici.

•

LJUDSKO ZADRUŽNIŠTVO

Fuzije zadrug v Ljubljani

V letu 1946 so izvedli v Ljubljani fuzije raznih delavskih zadrug v takozvano ljubljansko "Naprozo" (Nabavljalna in prodajna zadruga z o. j.). V decembru so se fuzionirale v "Naprozo" Zadružna klet, Nabavna in kreditna zadruga uslužbencev finančen kontrole, Nabavna in prodajna v Št. Vidu nad Ljubljano, Osrednja vinarska zadruga v Ljubljani in Železničarska zadruga v Ljubljani.

Z ljubljansko "Naprozo" se je fuzioniralo doslej že 12 zadrug.

Fuzije so se izvršile tudi v Gornji Savinjski dolini v Mozirju, kjer so se spojile z mozirsko "Naprozo" Kmetijska zadruga v Rečici, Kmetijska zadruga v Solčavi, Kmetijska nabavna zadruga v Lučah in Nabavno-prodajna zadruga v Novi Štifti.

•

IZ DELAVSKEGA IN STROKOVNEGA GIBANJA

Navdušenje delavskega razreda ob sprejetju zakona o nacionalizaciji

Navdušenje delavskega razreda ob sprejetju zakona o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij traja še nadalje. Delavec občuti, da je postal gospodar svoje usode v vsakem pogledu. Dosegel je cilj, za katerega se je boril v stari Jugoslaviji dve desetletji.

Z nacionalizacijo je bil smrtno prizadet izkoriščevalski del kapitalistov, dvignilo pa se bo blagostanje delovnega človeka.

Delovni kolektivi iz vse države so proslavili nacionalizacijo z velikimi manifestacijami in z veliko radostjo, ker niso pozabili bede, v kateri so živeli takrat, ko so privatni kapitalisti počeli, kar so hoteli. In da si bodo delavci zagotovili moč in obrambo pred kakršnim koli izkoriščanjem, so sklenili, da bodo **še povečali svoje napore pri utrditvi lastne države in ljudske oblasti s tem, da bodo se še večjim delovnim zanosom ustvarjali in gradili svoje ljudsko gospodarstvo.**

Tako so manifestirali in z nepopisnim navdušenjem slavili veliko zmago ekonomske svobode posebno rudarji, kovinarji, delavci živilske, tekstilne itd. industrije.

V tovarnah, podjetjih in ustanovah, ki so bile z zakonom nacionalizirane, so se vsi delavci in nameščenci zavezali, da bodo v nadaljnjem tekmovanju za znižanje proizvodnih stroškov in za izdelavo čim več blaga in čim boljše kakovosti, dosegli tisto, za kar se je delavski razred boril leta in leta in z zmago v domovinski vojni tudi dosegel:—**izboljšanje delovnih pogojev ter zvišanje življenske ravni.**

•

Izseljenci se vračajo

Približno 375,000 slovenskih izseljencev je v svetu: preko 300,000 jih je v Ameriki (ZDA, Kanadi, Braziliji, Argentini) in drugod, ostali so v evropskih državah. Leta 1946 so se vračali rojaki iz Francije, Belgije in Nizozemske. Prišlo jih je skoro 2000. Za leto 1947 se pripravljajo na vrnitev rojaki iz Westfalije in tudi Amerike (Kanade).

Jugoslovansko zvezno ministrstvo za delo je prevzelo preko Komisije za izseljence v Zagrebu pobudo za povratek naših rojakov in naš načrt predvideva za leto 1947 vrnitev **40—50.000 rojakov v domovino.**

Vprašanje zaposlitve v domovini ne predstavlja za naše gospodarstvo nikake težkoče, saj bomo rabili veliko delovne sile pri izvajanju našega načrtnega gospodarstva in pri pospešeni industrijalizaciji in elektrifikaciji države.

Izseljeniški Svet, ki ga je ustanovilo ministrstvo za delo, je sklical že nekaj konferenc, ki imajo namen rešiti vprašanje porazdelitve izseljencev ter posebno njihovo nastanitev. Ker imamo še sami občutno stanovanjsko stisko, je bilo sklenjeno, da takoj zgradimo v industrijskih krajih lesene stanovanjske hišice, ki naj prehodno sprejmejo vračajoče izseljence. Za izdelavo takih tipiziranih hišic imamo že nekaj obratov, v načrtu pa je večja tovarna, ki bi zmogla zgraditi letno do 1000 lesenih hiš.

Glavni odbor delavskih strokovnih organizacij Slovenije pa je med tem že pričel graditi lesene stanovanjske hiše za izseljence v Hrastniku in bo do konca januarja dograjenih 6 dvostanovanjskih hiš. Stanovanje ima elektriko in vodovod, veliko kuhinjo (35 kv. metrov), dve sobi, shrambo, stranišče in kopalnico.

Ljudski župnik odobrava

Postojna.—Na izredni okrožni skupščini v Postojni je govoril tudi župnik Alojz Lojk iz Banjščice. Kot predstavnik zavedne duhovščine je ožigosal rovarjenje mednarodne in domače reakcije. Poudaril je, da se primorsko ljudstvo bori za svojo pravico, kar anglo-ameriškim imperialistom ni všeč, ker imajo druge namene—da kolonizirajo našo zemljo.

V zvezi z vprašanjem vere je župnik dejal: "Rad bi povedal še nekaj o veri. Mislim, da tega ne postavlja na dnevni red niti jugoslovanska vlada, niti veri zvesta duhovščina, ker za to ni nikake potrebe, ampak postavljajo to na dnevni red tisti, ki jim naša skupna svoboda ni všeč. Mi, ki želimo živeti v Jugoslaviji s poštenimi nameni, obsojamo vsako klevetanje in lahko povemo samo to, da smo ponosni, da je naša domovina Jugoslavija danes najbolj ugledna dežela na svetu. Duhovščina naj bo z ljudstvom in naj opravlja svojo službo. To je za poštene duhovnike dovolj. Zgodovina pa bo obsodila izdajalce."

Domača vzgoja šolskega otroka

"Čemu pa te pošiljamo v šolo!", vpije mati na Janezka. "Za nobeno rabo nisi!", kriči oče na Majdo. "Izguba časa!", zmerja učitelj vsevprek, "pojdite krave past, ne pa študirat!" In Janezki in Majde se plašno umikajo hudim staršem ter žalostno in osramočeno povešajo glave pred jeznimi učitelji. Komaj čakajo, da zazvoni, da se zapodijo na ulico, nešteto ovinkov obredejo, da pridejo čim pozneje domov. Toplo in prijetno jim je le v družbi tovarišev, kjer so si vsi enaki, kjer ni preziranja in ostrih očitkov. Tako jih cesta odtuji domu in šoli. Kdo je temu kriv?

Veliko staršev je, ki mislijo, da so storili v polni meri svojo dolžnost, če so vpisali otroka v šolo, mu kupili torbico in potrebna učila ter ga dnevno priganjajo k učenju. Vse drugo naj stori učitelj. In veliko učiteljev je, ki so prepričani, da je njihova naloga le, da razložijo učencem predpisano snov in napišejo ocene v spričevala. Vse ostalo naj opravi dom. Oboji pa pri tem pozabljajo, da išče mlada otroška duša vzorov vprav pri odraslih, najčešče pri njih samih ter da zahteva življenje tudi od otroka še marsikaj drugega kot suhoparno poznavanje učenosti iz knjig.

Od otroka zahtevamo, da je vljuden, uslužen, reden, marljiv, včasih celo nadarjen. Zase pa mislimo, da smemo biti z njim surovi, malomarni, živčni, čestokrat tudi krivični. Ker imamo pač svoje skrbi in težave in ker pozabljamo na poglavitno dejstvo: da je otrok tudi že bitje s svojim zaključenim svetom, čeprav je še nedorasel, ker ne pomislimo, da ni prav nikakega upravičenega vzroka, da bi mu kratili spoštovanje in obzir, ki ga imamo do odraslih ljudi.

Kako naj bo vljuden do tovariša otrok, ki je doma navajen le kričanja in psovk, na katerega se v šoli neprestano zadirajo učitelji? Skratka, otrok je verna slika okoliša in vzdušja, v katerem dorašča, torej nas vseh, staršev in učiteljev. Namesto neštetih pridig, ki ga utrujajo — več dobrih zgledov!

Čut za red, snago in dostojnost, ki so poleg prídnosti glavne odlike dobrega učenca, mora prinesti otrok od doma. Šola more na splošno graditi le na temelju, ki ga prinese otrok od staršev.

Od časa do časa se vrše roditeljski sestanki, ki naj bi skrbeli za čim tesnejše sodelovanje šole in doma. Na žalost pa starše, v večini slučajev ne zanima pravo stanje otrokovega znanja, marveč le suhe številke; tudi učitelj se često ne poglobi v povode in vzroke učenčevega neuspeha ali slabega vedenja.

"Len je!", se često pritožuje učitelj. Morda je bil Janezek priden otrok, pa smo mu sami ubili voljo do dela. Morda nam je hotel "pomagati", že ko je bil še majhen, pa smo ga vedno spodili proč, češ, to ni zate. Nepopravljiva napaka je, ne upoštevati otrokove volje do dela, ki ga veseli. Saj bi mogli pri tem mimogrede spoznati tudi njegove zmožnosti! Koliko nesreč in neuspehov v življenju, vprav zaradi tega, ker ne poznajo ne starši, ne učitelji prave otrokove narave in njegove sposobnosti.

Marsikatera mati, ki sili otroko ves dan h knjigi, naj se zaveda, da otrok ni stroj, ki bi mogel nenehoma delati! Bolj kot vsi drugi potrebuje odmora, oddiha in razvedrila. Toda skrbeti mora za to, da bo čas, ko se otrok uči, res posvečen učenju. Naj bo mir v hiši, da mu ne bo treba tiščati ušes, ker bo v njegovo učenje udarjalo klepetanje sosede ali kričanje drugih otrok. Spoštuj njegovo delo kot delo odraslega. Ne moti ga neprestano s pošiljanjem zdaj po to, zdaj po ono.

"Lažnjiv je!" pravi oče in ugotoviš tudi sama. Če nočeš, da bo otrok lagal, pazi že od rane mladosti na svoje besede. Ne daj, da zgubi vero in zaupanje vanje.

Zakaj ga včasih ne bi razumeli v njegovih težnjah in tegobah? Zakaj bi ti moral lagati, da ni napravil naloge, ker ga je bolel zob, ko je morda le ni mogel, ker je imel svoj "slab dan", kot ga imaš čestokrat tudi ti. In končno, ne stresajmo svoje nejevolje in nerazpoloženja na otroka! Če hočemo, kar gotovo hočemo, zdravo, pošteno, delovno, značajno mladino, ji dajajmo zato primerne zglede s svojim lastnim življenjem. Pomagajmo ji iz svojih najboljših moči vedno in povsod na pot k ustvarjanju novega človeka. Takšnega, kakršnega si žele vsi pravi starši, vsi pravi ljudje, vsi nravstveno zdravi narodi tega sveta: človeka plemenitih misli in čustev, človeka velikih dejanj, ki bo resnično ljubil svojega bližnjega kot samega sebe!

—Po Ljudskem tedniku.

Muzej živih bakterij

London. — ONA — List, katerega izdaja v Londonu sovjetska ambasada, poroča, da je začel leningradski institut za poljedelsko biologijo obnavljati edini muzej na svetu, v katerem so spravljene žive bakterije. Institut daje poljedelstvu na razpolago različne potrebne bakterije — tako na primer so nedavno razposlali v različne kraje bakterije za uničevanje podgan.

Moderna piramida

Mexico City. — ONA — Diego Rivera, znani mehikanski slikar, zida zase veliko piramido v puščavnem svetu pred mehikansko prestolnico. Dozidana bo v približno dveh letih in bo služila kot slikarjev atelje in kot kalerija za njegovo zbirko kiparskih del iz dobe pred prihodom Špancev. Po smrti slikarja bo piramida tudi njegov nagrobni kamen. Zidana bo v mešanem stilu Aztekov in Indijancev rodu Maja.

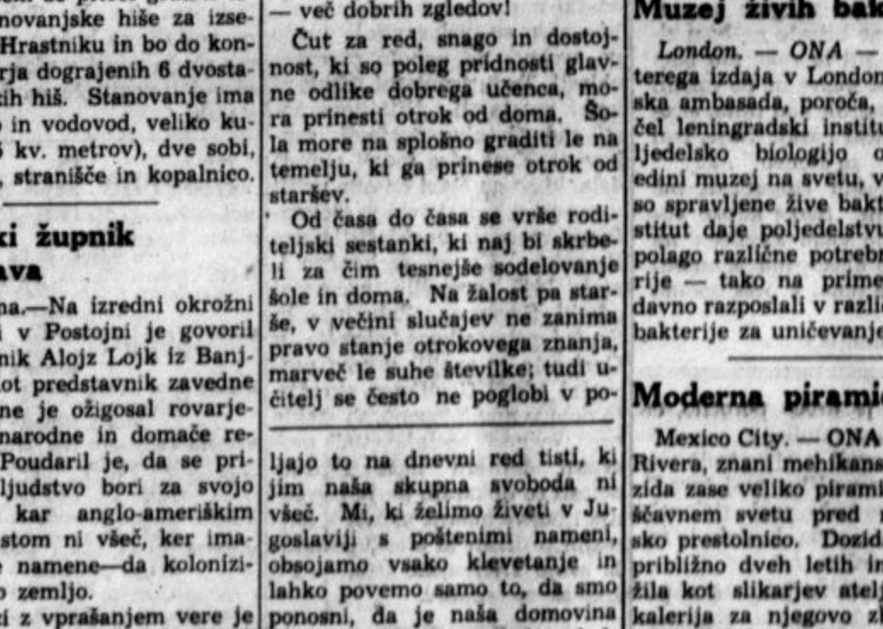

Veličastna parada telovadcev jugoslovanske armade v Beogradu.

Kako je s slovensko prosveto na Koroškem

Najhujše razočaranje je doživelo koroško ljudstvo neposredno po končani vojni, ko se je s koroške slovenske zemlje umaknila zavezniška jugoslovanska armada-osvoboditeljica, ki je doprinesla tako težke krvave žrtve v boju za osvoboditev Evrope. Vendar je ostala tedaj še živa vera v pravičnost zaveznikov in njihovih armad, zato si pač nihče ni mogel predstavljati, da bi preganjano slovensko ljudstvo ne bilo deležno pravičnega zadoščenja za prestane krivice.

Prvič je postalo koroško ljudstvo pozorno ob povratku izseljencev v avgustu leta 1945. Tedaj se je vidno omajala vera v pravičnost odgovornih oblasti. Kajti izseljenci bi bili prej vtrjeli v svojo smrt kakor pa v to, da jim bodo po zlomu nacizma ovirali povratek na njihovo rodno grudo. In vendar: ko so prišli v domovino, jih ni hotela spoznati in svojo pravico do doma so si morali še enkrat priboriti.

Potem pa je razočaranje sledilo razočaranju: edino slovensko reprezentativno zgradbo v Celovcu—nekdanjo Mohorjevo hišo, ki jo je slovensko ljudstvo zgradilo dobesedno s svojimi žulji in ki je v vsem času zatiranja in boja koroških Slovencev za njihove pravice nudila streho slovenskim organizacijam — to pribežališče koroških Slovencev so zasedle zasedbene čete. K starim krivicam so se začele nizati nove.

Slovensko koroško ljudstvo je trdno zaupalo, da se bodo po zlomu nacizma vsaj pogoji za slovensko prosvetno in kulturno delo vidno popravili. Toda tudi v tej veri je bilo prevarano. Njegove nemške imperialistične miselnosti, ki je zlasti na Koroškem pognala globoke korenine in opora, ki jo ta miselnost uživa pri zasedbenih oblasteh, vnaprej izključujeta vsako izboljšanje prosvetnih razmer.

Čeprav položaj za slovensko ljudsko prosveto na Koroškem zaradi načrtnega zatiranja nikdar ni bil preveč ugoden, si je slovensko ljudstvo s požrtvovalnostjo vendar ustvarilo vsaj nekaj najosnovnejših pogojev za kulturno uveljavljanje. Vsako prosvetno društvo je imelo svojo knjižnico, navadno tudi svoj oder z vsem najnujnejšim, marsikatera med njimi pa so imela tudi svoje prosvetne domove.

Nacizem je do kraja uničil vse pripomočke prosvetnega dela, predvsem vse slovenske knjige so izropali nacistični "kulturonosci", jih deloma zažgali ali porabili za izdelavo papirja. Prav tako so uničili ali pokradli vse odrske pripomočke in izropali slovenske prosvetne domove.

Dosedanja kulturna prizadevanja koroških Slovencev so pokazala, da je s požrtvovalnim in vztrajnim delom—kljub nenaklonjenosti odgovornih oblasti—mogoče premagati veliko težav in tudi z najpriprostejšimi sredstvi doseči sorazmerno lepe uspehe. Ob vsej požrtvovalnosti pa ni mogoče premagati pomanjkanja slovenske knjige in slovenske pisane besede sploh.

Slovensko ljudstvo na Koroškem je danes bolj kot kdaj kol v zgodovini umetno in nasilno oropano vsakega živega stika z materinim narodom. Vzeta mu je možnost, da bi doživljalo utrip novega življenja, ki preveva slovenski narod v mladi ljudski republiki. Koroški Slovenci sicer nagonsko čutimo, da je v teh letih dozorelo nekaj velikega, da si je naš narod priboril dostojno nov, boljši svet, čigar vrednost in pomen bomo lahko v polni meri doumeli šele v teku časa.

Na drugi strani pa čutimo vso porazno idejno praznoto, ki jih obdaja v drugi avstrijski republiki, moramo doživljati, kako se z nekakšno otopelo doslednostjo ponavljajo vse stare, obrabljene metode raznarodovanja in pomemčevanja, kako se ob neduhovitem sanjarjenju o nekem "avstrijskem poslanstvu" na jugovzhodu Evrope obnavlja politika nasilja in načrtnega zatiranja slovenskega ljudstva. Isti učitelji, ki so na šolah še pred nedavnim zastrupljali nedolžne otroke s teorijo o "gosposki rasi" in "nadčloveku", danes z drugimi, hinavsko prikritimi sredstvi odtujujejo našo mladino narodu. Če je otroka gnalo hrepenenje po materini besedi v šolo onstran meje, so ga po povratku domov zaprli in če se je učitelj-poštenjak "pregrešil" ter skušal slovenskim otrokom ob vsem pomanjkanju potrebnih sredstev nuditi vsaj najpreprostejši pouk v materini besedi, so ga vrgli iz šole ali pa prestavili v nemške kraje.

Preprost človek bi mislil, da bodo odgovorne oblasti smatrale za svojo častno dolžnost, da koroškim Slovencem pomagajo obnoviti njihove društvene knjižnice v Celovcu. V ta namen bi bil potreben neposreden stik z matičnim narodom, treba bi bilo ustanoviti v Celovcu slovensko knjigarno, kjer bi morala biti Slovencem na razpolago vsa slovenska literatura, ki je izšla pred vojno, v borbi in po osvoboditvi. Toda nič takega se ni zgodilo. Pač pa tudi danes—kakor v času nacizma—med hišnimi preiskavami pri slovenskih antifašistih stikajo za slovenskimi knjigami in jih jemljejo celo otrokom iz šolskih klopi.

Na te razmere ne more zaenkrat bistveno vplivati ni to, da je tudi na Koroškem vsak dan večje število naprednih ljudi, ki so spregledali umazano igro reakcionarnih imperialističnih sil in ki si iskreno želijo poštenega sodelovanja med narodi.

Koroško ljudstvo danes z odprtimi očmi spremlja dogodke v svetu. Ve, da stari svet neprekinjeno odmira in da se nekje poraja novo življenje, polno poleta in zdravih življenjskih sil. Lahko se zgodi, da bo stari svet s svojimi preživelimi metodami sile in nasilja prizadejal koroškemu ljudstvu še veliko krivic in gorja, toda slovenski človek, ki je šel skozi pekel zadnje vojne, ne bo več suženjsko upogibal hrbta pred zatiralci. Boril se bo za svoje pravice, ker navsezadnje bodo zmagala demokratična načela resnične enakopravnosti.

—ko.

Odstop Caldarisa?

LONDON—ONA—Iz zanesljivih tukajšnjih grških krogov prihaja vest, da je grški ministrski predsednik Caldaris zdaj pripravljen odstopiti, ako bi se pokazala možnost sestave nove, na širši bazi sloneče vlade narodnega edinstva. Do tega sklepa je prišel baje, ko je bilo objavljeno poročilo angleških parlamentarcev vseh strank, ki so bili prepotovali Grčijo in so v svojih zaključkih priporočali ustanovitev take vlade.

Politični krogi, ki stoje blizu kralju v Atenah, baje že iščejo primernega naslednika. Nobeno določeno ime še ni bilo javljeno v zvezi s tem.

Kar se tiče postopanja s sedanjimi upornimi gerilci, je očividno mnogo nasprotujočih si nazranj. Venizelos in Sofoulis, ki sta prvaka opozicije, zagovarjata amnestije in nov začetek demokratične evolucije na Grškem. Toda Venizelos zahteva, da jih je treba najprej vojaško uničiti in jim potem šele dati amnestijo, dočim želi Sofoulis s takojšnjo amnestijo preprečiti zlo in revščino, katero bi nadaljevanje meščanske vojne neizogibno prineslo s seboj.

Ena važnih točk pri ocenjevanju sedanjega položaja na Grškem je to, da do pomladi ni niti misliti na široko zasnovano akcijo proti gerilskim silam. To je tudi eden razlogov, katere navajajo oni, ki trdijo, da mednarodna raziskovalna komisija ne bo mogla ničesar dognati v sedanjem trenotku, ker je večina gerilcev zdaj doma kot miroljubni kmetje.

Inteligentne živali dosežejo višjo starost

Papige dosežejo starost preko 100 let. Čudno je to zaradi tega, ker se navadno telesna velikost sklada z življenjsko dobo in bi torej morala majhna papiga izključevati visoko starost. Papigini možgani so zelo težki, kar vse kaže na njeno razumnost. Podrobnejši računi so ugotovili, da je razmerje med možgansko in telesno težo odločilno za dolgost življenja. Ker je torej papiga izredno razumno bitje, doseže visoko starost.

Pavličkova krona

IVAN CANKAR

(Nadaljevanje)

"Hodim!" je vzkliknil ter je strmel na očeta z velikimi, svetlimi, veselo začudenimi očmi.

Ob spomladnem večeru, ko je bilo okno odprto in je dihal v izbo topel, mehek vzduh, je ležal Janjek na postelji in se je nenadoma vzdramil. Polumrak je bil v izbi; oče je sedel ob vznožju, glavo na odeji, oči zatisnjene.

"Tatinek!"

"Zakaj ne spiš, Janjek?"

"Kedaj bo moj god? Kaj ne bo kmalu moj god?"

Oče je vstal in spreletel ga je strah, da so se mu tresle noge.

"V nedeljo bo tvoj god! V nedeljo že, Janjek!"

Šel je preko izbe, roke sklenjene pred obrazom. Janjek je gledal za njim in se je čudil.

"Kaj si pozabil? Kaj si pozabil na moj god, tatinek?"

"Nič nisem pozabil . . . Le potrpi, saj je še dolgo do nedelje, šele petek je danes . . ."

Skrb je trepetala v njegovem glasu in mu je gledala iz oči.

"Kaj nisi vesel, da je moj god?" je vprašal Janjek začuden in na jok mu je bilo.

"Vesel sem, Janjek . . . povej, kaj bi rad za god!"

"Žogo!"

"Kaj še?"

Janjek je pomislil.

"Potico bi rad imel . . . rumeno, medeno potico . . . že dolgo nisem jedel potice, tatinek!"

"Tudi potico boš dobil, velik kos potice . . . In kaj bi nazadnje še rad imel?"

"Nazadnje, tatinek, pa mi kupi kaj takega, kar še sam ne vem . . . zato da bom vesel, ko bom zagledal!"

Janjek je zaspal; oče je sedel ob vznožju, sključen v dve gube, obraz skrit v dlaneh.

Vse skrbi, vsa žalost bližnje in daljne prihodnosti, vse je izginilo mahoma—izpremenilo se je, vtelesilo se v eno samo, čisto razločno skrb in misel.

Pavliček je premišljeval.

"Petek je danes, še dolgo je do nedelje, jutri je še ves dan moj . . . čemu strah in bridkost že vnaprej? Dovolj bo še časa in priložnosti za strah in bridkost . . ."

Nato je računil.

"Žoga, petnajst krajcarjev . . . drage so; potica, petnajst krajcarjev . . . lep kos bo; in nož mu bom kupil, majhen, svetel nož . . . dvajset krajcarjev. To je krona . . . krono je treba imeti!"

Zmračilo se je zunaj. Prižgal je svečo in je posvetil Honzi v obraz. Smehljaj je ležal na odprtih ustnicah, na bolnih drobnih licih pod ogromnim izbočenim čelom.

"Zdaj se mu sanja!" je pomislil Pavliček. "O žogi se mu sanja in o potici . . . On ve v svojem srcu, da bo dobil žogo in potico, nič ne dvomi in ne skrbi; kakor da mu je bil Bog sam obljubil! . . . Krono je treba imeti!"

In on sam je vedel v svojem srcu, da bo dobil krono in da bo kupil žogo in potico; tako natanko je vedel, kakor da mu je bil Bog sam obljubil. Še za trenotek ni pomislil, da bi morda ne bilo krone, da bi na vsem svetu, ki je velik in prostran, ne bilo človeka, ki bi imel krono zanj in bi jo ponudil radovoljno: Nate, pan Pavliček, za Honzo!—Ni pomislil in se nič ni bal, ker bi bila že v sami misli tolika groza, da bi je trpljenja vajeno srce ne preneslo.

"Tja pojdem!" je premišljeval Pavliček. "K gospodarju samemu pojdem in mu porečem . . . tako in tako . . . za Honzo! . . . Trd človek je in resen, ampak njegovo srce je blago . . . Tri mesece že-nisem plačal — nič ne reče . . . še pokima, če ga pozdravim. Zakaj bi mi ne dal krone? Bogat je . . . v suknjo bo segel . . . nate, pan Pavliček, za Honzo . . . dve kroni! . . . Zahvaljujem se od srca, gospod, za toliko dobrotljivost, in kadar bom mogel . . . Zakaj bi tudi jaz ne bil bogat nekoč?"

Oči so se mu zasolzile od hvaležnosti in sladke misli so mu napolnile srce, vzdignile so se bile nenadoma iz globoke teme, frfotale so vesele in svetle v solncu. Še žalost sama je bila kakor od mehke lučі obžarjena in sladkoopojne so bile solze, ki so kapale iz njenega keliha.

"Lep spomenik ji bom postavil na grob . . . že jutri morda ga pojdem naročit . . . lep križ, ob robu pozlačen . . . in na njem bo zapisano: Tukaj počiva Anka . . . in še verz zraven . . . sam ga bom zložil, moje bodo besede, zato da jih bo slišala in da bo spoznala mojo ljubezen . . . Vsako nedeljo pojdeva s Honzo rožam prilivat . . . Anka, mamica: Bog nama je dodelil srečo, ker si prosila za naju! In ona se bo nasmehnila v grobu, tisti obraz se bo nasmehnil, ki je bil žalosten še ob poslednji uri . . ."

V sladki, slastipolni bridkosti se je smehljal sam, legel je oblečen v vznožje, zavzdihnil je globoko in je zadremal.

"Tatinek!" — Začutil je drobno roko na licu.

"Kaj bi rad, Janjek?"

"Vseeno mi povej, kaj mi misliš kupiti še nazadnje. Dolgo je še in rad bi vedel, ne morem čakati."

"Nož ti bom kupil . . . tak majhen, svetel, ves gosposki nož!"

"Tatinek, zdaj pa zaspiva obadva; in ko bova odprla oči, bo že svetel dan; in potem samo še en dan in samo še ena noč!"

"Samo še en dan in ena noč!"

Honza je zatisnil oči in je takoj zaspal. Pavliček se je okrenil na postelji; v temo so se potopile sladke misli, kakor črn, težek oblak je viselo nad srcem, nad sanjami . . .

III.

Zjutraj, ko je Honza še spal, je odprl Pavliček duri in je šel. Počasi je šel po ozkih stopnjicah, počasi preko dvorišča in pod drugimi, širokimi in svetlimi stopnjicami je postal ter si oddahnil. Upognjen je stal in truden, kakor da mu je hrbet težko natovorjen.

"Morda se bo razsrdil!" je pomislil. "No, naj se razsrdi; pravica je na njegovi strani! Mirno bom poslušal, nobene besede ne bom zinil . . . tiho se bom priklonil in roko mu bom poljubil. On bo gledal za mano in bo mislil: Ni bilo prav, da sem se razsrdil nad njim, siromak je! — In me bo poklical nazaj: Nate, pan Pavliček, še eno krono . . . za Honzo!" . . .

Stopal je počasi po svetlih stopnjicah, nič lažji ni bil tovor na hrbtu. Skozi široko odprto okno na koridorju je videl Pavliček na prostran vrt; duh cvetočih akacij mu je omotil glavo, z dolgimi požirki je dihal v prsa opojni, sveži vzduh.

(Dalje prihodnjič.)

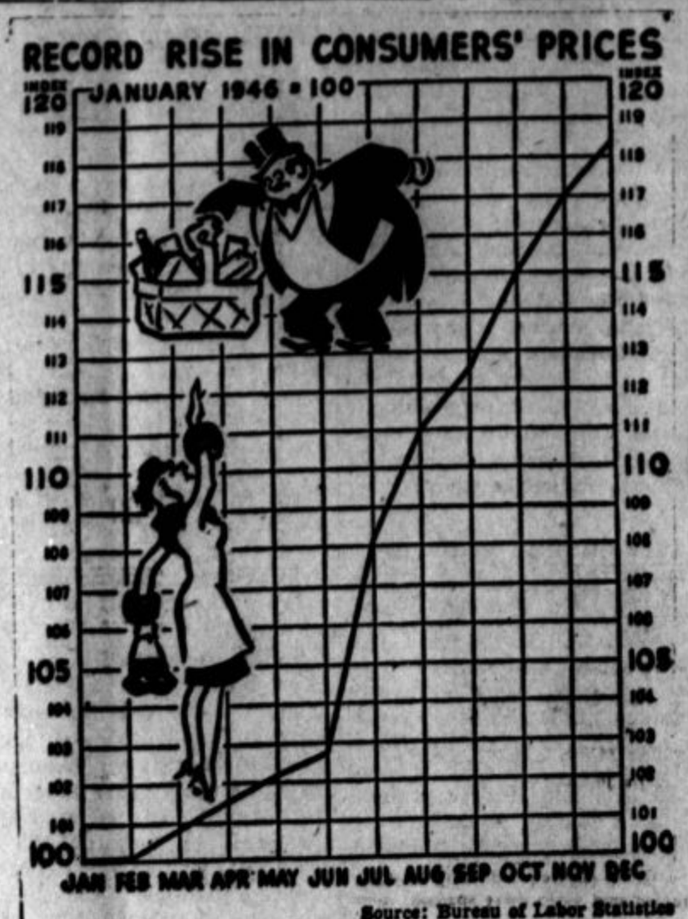

Cene po vzpenjači, plače po stopnicah, je znana prislovica. Ta statistična karta pokazuje, kako so planile cene kvišku po likvidiranju kontrole cen zadnje poletje. Revne so predvsem delavske gospodinje, ki morajo z možičkovo "pedo" loviti visoke cene po trgovinah.

postojanko na Taboru. Na Svinem je sprejela prosvetni odsek pod streho zavedna tovarišica Polda. Toda tudi tu ni bilo miru. Obiski okupatorja so bili vse pogostejši. Junaška Polda je energično odbila vprašanje belogardistov, kje ima spravljene partizane, četudi je medtem v bunkerju pod stopnicami bil ves prosvetni odsek s celim arhivom. Ko je prišla končno na Vipavsko še četniška nadloga, je bilo delo in kretanje skoro onemogočeno. Arhiv je Polda ponoči zakopala pod šupo meter globoko, kajti raznesel se je že glas, da so četniki mojstri v iskanju bunkerjev. Prosvetni odsek pa se je z najpotrebnejšimi listinami preselil na Kras in našel gostoljubno streho in varen bunker v Preserjih pri Svetem.

Bližali so se z naglimi koraki odločilni dnevi osvobojenja. Vsi odseki narodno-osvobodilnih odborov so se pripravljali resno na svobodo in popoln prevzem oblasti. Tudi prosvetni odsek ni hotel zaostajati. Niti nevarnosti zadnjih okupatorjevih sunkov na Kras niso mogli ovirati dela, ki so ga člani odseka vršili v veselem pričakovanju dokončnega zrušenja naci-fašističnega tiranstva. Ko so se končno 1. maja 1945 preselili prosvetni odseki Severno-, Zahodno- in Srednjeprimorskega okrožja v Gorico in se spojili v novi prosvetni odsek Goriškega okrožja, je delo v novih razmerah steklo brez ovir in zastoja: tudi prosvetni činitelji naše ljudske oblasti so dokazali, da je izgradnja ljudske oblasti uspela v najtežjih prilikah in s tem pokazala svojo življenjsko silo. — *Po Ljudskem tedniku.*

Tudi on ne ve

A: Ali ti morda veš, zakaj pravimo zapadnim zaveznikom "zavezniki"?

B: Ne.

A: Jaz tudi ne.

Pregovor

Zrno do zrna pogača, laž do laži—Voce Libera.

Druga največja lobanja

Na Aleutih, otočju v Tihem oceanu, so dobili lobanjo normalnega človeka, ki je imela 2005 cm³ možganske prostornine. Svetovni rekord v tem oziru ima ruski pisatelj Turgenjev z 2030 cm³, za tem prihajajo ameriški državnik Webster z 2000 cm³, nemški državni kanclar Bismarck s 1965, francoski basnik Lafontaine s 1950, nemški Beethoven s 1750 in nemški modroslovec Kant s 1740 cm³. Normalno lobanjska vsebina znaša pri moškem 1450, pri ženski 1250-1300 cm³. Najmanjša doslej znana je imela 910 cm³.

Pojoča miška

V Nieuweenu (Južna Holandska) hrani tamošnji mizar v pasti miško, ki prepeva. Vse polno ljudi hodi občudovat to posebnost, kar donaša več dobičkov ko njegova obrt. Tudi časnikarji so si ogledali pojočo miško in priobčili o njej večje in manjše članke. Po mnenju nekega takega urednika je živalca nadušljiva in njeno petje je posledica te bolezni. Mizar je seveda uverjen, da je miška glasbeno nadarjena.

Uživaj kače, da se . . .

Na Japonskem so dognali, da je kača tečna jed, ki poleg tega še pomlaja. Odkar je veda to ugotovitev potrdila, je povpraševanje po tem blagu zelo veliko. Tik pred vojno je bilo v Tokiu že nad 200 takih prodajalen. Kače se zauživajo kuhane ali pečene. Iz kač se pa izdeluje žganje na dva načina: truplo se zdrobi in nato stopi v alkoholu, ali se pa truplo položi v špirit, ki mu izžme vse sile. Ta liker se imenuje "hebizake" in se razvija polagoma v narodno pijačo japonskega ljudstva.

Pepijeva nesreča

Gospod sprevodnik, ali bi mi pomagali izstopiti iz vlaka?

— Prosim — — prosim . . . Kako pa, da ne morete sami?

— Kakor vidite, jaz sem debel in zdravnik mi je priporočil, da izstopam ritenski. Tako mislijo na postaji, da hočem vstopiti in me rinejo nazaj v vlak in nisem mogel izstopiti že na štirih postajah.

"Ali ne veste, da ne smejo privatne osebe imeti dolarjev?"

"Zakaj pa objavljajo dnevniki tečaj dolarjev na črni borzi?"

"O to je pa samo za nas, ki dobivamo od doma denar!"

Razni mali oglasi

RAD BI IZVEDEL

za svojega prijatelja MAJKA BARBIČA, s katerim sva se svoječasno nahajala skupaj v državi Pennsylvaniji. Ako bo sam čital, ali drugi rojaki ta poziv, prosim, da mi naznanite njegov naslov, za kar bom zelo hvaležen. Moj naslov je: FRANK HLADIN, 114 West Oregon St., Milwaukee, Wis.

UPHOLSTERER

Experienced man on hi-grade work.
Steady work
Good working conditions
NO AGE LIMIT
RALPH L. PROESCH
1547 N. Wells St.

WOMEN
35 to 50
FACTORY WORK
5 day week
No experience necessary
GOOD PAY
Permanent
PEOPLES
IRON AND METAL CO.
5835 S. Loomis Blvd.

ALERT GIRL OR WOMAN
with sewing experience
Interested in learning
Dressmaking
and
Designing
on Ladies' Finer Apparel
Permanent Position - Good Salary
Excellent working conditions
Phone:
Village 7749—from 9 A.M. to 6 P.M.
or
Forest 5977—from 7 P.M. to 10 P.M.

ZASTOPNIKI LISTA PROSVETE

so vsi društveni tajniki in tajnice in člani, ki jih društva izvolijo v ta svrho.

Naši nastavljeni lokalni in potovalni zastopniki za določene okraje so:

Louis Barborich, za Milwaukee Wis. in okolico.

Anton Jankovich, za Cleveland Ohio in okolico.

Frank Klun iz Chisholma, Minn. za Chisholm in okolico.

Frank Cvetan iz Tire Hill, Pa., za vso srednje-vzhodno Penno.

Anton Zornik iz Herminie, Pa., za vso zapadno Pennsylvanijo.

— — —

Poleg vseh teh pa lahko vsak član ali naročnik sam pošlje svojo naročnino direktno listu

PROSVETA
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DOPISNIKOM IN ČLANOM JEDNOTE

Kadar pišete Prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v naslovu napraviti poštne številke 23 za besedo "Chicago". Na kuverti vselej zapišite: Chicago 23, Ill. To bo olajšalo delo na čikaški pošti, nam pa pospešilo dostavljanje pošte.

"PROLETAREC"
Socialistično-delavski tednik
Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku.
Stane $3 za celo, $1.75 za pol, $1 za četrt leta.
NAROČITE SI GA!
Naslov:
PROLETAREC
2301 South Lawndale Avenue
CHICAGO 23, ILL.

ALI GLEDATE ZA DOBRO PLAČO IN STABILNOST?

Telefon kompanija ima nekaj takih prilik
za
HIŠNICE
(JANITRESSES)

Takoj od začetka plača 72½c na uro, po treh mesecih 77½c na uro in po šestih mesecih po 82½ na uro

ŽENSKE ZA ČIŠČENJE V VSEH DELIH MESTA

Delovne ure od 5:30 pop. do 12 ure ponoči.

Oglasite se pri
ILLINOIS BELL TELEPHONE COMPANY
v uposlovalnem uradu za žensko v priličju
309 W. WASHINGTON ST.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

OPO preko P13

D. P.

Donesek k zgodovini obnove slovenskega šolstva na Primorskem

V Ljudskem tedniku smo že pisali o samorastlosti obnovljene slovenske šole na Primorskem in o razmerah, v katerih se je tedaj razvijalo naše šolstvo. Omenili smo tedaj, da sta tako SNOS, kakor tudi PNOO skrbela, da se je samoniklost slovenske šole spopolnjevala z organizacijo in strokovnim vodstvom. V ta namen so bili pri okrožnih NOO osnovani prosvetni odseki in imenovani okrožni šolski nadzorniki. Vsak okrožni prosvetni odsek je imel svoj center. Ta je bil precej gibljiv in njegov sedež je bil odvisen od vsakokratnega vojaškega položaja. Še najbolj stalen je bil Prosvetni odsek Severnoprimorskega okrožja, ki mu ni bilo treba preveč "hajkati". V prav težkem položaju je bil prosvetni odsek Zapadnoprimorskega okrožja, ki je nekaj časa imel svoj center celo v Beneški Sloveniji in Prosvetni odsek južnoprimorskega okrožja, ki je bilo najgosteje posejano s sovražnimi postojankami in je tudi teren sam v Južnoprimorskem okrožju najbolj neugoden za premikanje.

OPO preko P 13. Tak je bil naslov Prosvetnega odseka Srednjeprimorskega okrožja. Le redki vedo, kje je bil položaj kurirske postaje P 13, preko katere je ta odsek dobival in odpošiljal vso pošto. Položaj Prosvetnega odseka je bil najdalje v vipavskih Brjih, kjer je bil pod streho gostoljubne Vidmarjeve hiše. Pri Pichovih, tako pravijo pri hiši, bi znali marsikaj povedati o početkih partizanstva na Primorskem. Pichova mama je nasitila kaj partizanov, k njej so se zatekali tudi Gapovci; pri njih je bila javka za kurirje in včasih tudi vsaj del štaba kake brigade. Nekaj časa si je moral tesno sobico deliti prosvetni odsek z obveščevalnim centrom Bazoviške brigade; tovarištvo so si razdelili: pol mize prosvetni odsek, pol mize obveščevalni častnik.

Vsak večer so romale listine, pisalni stroj in drugo v varen bunker; zjutraj pa je bilo treba najprej počakati poročil o eventualnem nočnem vpadu ali bližanju okupatorja, preden so bunker odprli in je bilo mogoče pričeti z uradovanjem. Ob sovražnih vpadih v vas pa so se morali vsi aktivisti (Brje so bila nekaka metropola, kjer je bil sedež več uradov) umakniti iz vasi. Če so poročila napovedovala vpad samo z ene strani, je bil umik v nasprotno smer mogoč; če pa je bil napad izvršen od več strani, je nudila zavetje navpična kraška jama na hribu pod Sv. Martinom. Po lestvah, postavljenih v jamo, si zlezel v brezno in se stisnil na policah, ki so bile zgrajene v nadstropja. Vhod v jamo so maskirali z brinovim grmom. Tam si preždel v strogi tišini marsikateri dan in prezebel v polsnu marsikatero noč. Ko je prišlo poročilo, da je nevarnost minila, si zlezel iz jame, potegnil svoje otrple ude in se zopet vselil v svoj "urad", kjer je še malo prej stolovala nemška komanda. In delo je zopet teklo dalje.

Toda vpadi so bili vedno pogostejši, delo vedno pogosteje prekinjeno. Zato se je OPO preko P 13 preselil. Osebje prosvetnega odseka si je naprtilo nahrbtnike polne aktov, poročil in seznamov; okrožni šolski nadzornik si je oprtal težki pisalni stroj in noč jih je pobrala. Čez poldrugo uro pa je OPO sopihal v Čavnovo pobočje in zasedel nov položaj na Tabru nad Črničami. Pri Škampičevih so imeli v kovačnici imeniten bunker, ki je bil odlično maskiran; tudi spalo se je imenitno v njem. Pisarno pa si je postavil prosvetni odsek na obširnem ognjišču Košutove domačije. Skupaj s člani komisije za ugotovitev vojnih zločinov, ki je imela svoj sedež tudi na Taboru, so proprosvetarji prenočevali največkrat v zapuščenem mlinu v grapi pod Čavnom. Tu je odsek božičeval, silvestroval, toda tudi sem gori so pričeli prihajati okupatorjevi hlapci.

Niti dober mesec ni bil center OPO na Taboru, pa je prišel nasvet: selite se! Kam sedaj? Nazaj v dolino, čez cesto in ker so Brje vendar-le preveč razvpite, pa nazaj v Svino, saj gostoljubnih, naši borbi predanih ljudi je bilo povsod dovolj. In oni, ki so svetovali selitev, so imeli prav dober nos: nekaj dni po odhodu OPO so postavili Nemci svojo

Slovene Records

10-inch records 79c COD, plus postage

B-001 Ringelspil, polka
Vesela vdova, polka
B-002 Židana Marela, polka
Zeleni hribi, valček
Toni Omerzo Orchestra
C-411 Priljubljema polka
Po polj sva se sprahajala, val.
Kusar's Orchestra
C-1120 Beer Barrel polka
Helena polka — Emilia polka
Sula's Musette Orchestra
V-23025 Po jezeru bliz Triglava
Oh, oh ura že bije
V-23026 Jurij Benko vsemi Lenko
Pobič sem star šele 18 let
V-23027 Pa kaj to more biti
Mene pa glava boli
V-23028 Mlinar, narod. pesem
Vsi so prihajali
Mirko Jelačin, tenor

12-in. records $1.25 COD, plus postage

V-73001 Zlata poroka, Del 1.
Zlata poroka, Del 2.
V-73002 Kadra imajo vsi Jožeti god
Botrinja, Christening party
"Adria" in Hojer Trio

Write for free catalogue of all new
SLOVENE RECORDINGS
to
PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih . . . . . .

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

. . . . Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
. . . . Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY
2657-59 S. Lawndale Avenue . . Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado	$6.00	Za Chicago in okolico je	$7.50
1 tednik in	4.80	1 tednik in	6.30
2 tednika in	3.60	2 tednika in	5.10
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3.90
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.50
		Za Evropo je	$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

— — — — — — — — — — — — — — —

PROSVETA, SNPJ.
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $.....

1. Ime ..... Čl. društva št. .....
Naslov .....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2. ..... Čl. društva št. .....
3. ..... Čl. društva št. .....
4. ..... Čl. društva št. .....
5. ..... Čl. društva št. .....

Mesto ..... Država .....

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐